

Elst, april 2019

Jaarverslag Santackergaard 2018

Inleiding.

Na een vliegende start in 2017, die eigenlijk al begon in 2016, toen Appelland en de Santackergaard in de prijzen vielen bij de keuze van de nieuwe Voedselbossen, is 2018 afgerond met een relatief druk bezochte Santackergaard. Relatief gezien de bescheiden start in 2017. De juridische vorm van de Santackergaard is die van een maatschap, waarbij Leo Starink en Henk en Kittie van Rheede met maatschap de Eldense Blauwe samenwerken. De Eldense Blauwe beheert de boomgaard met de Eldense Blauwe, heeft daarvan ook de opbrengsten, het bloemen en bijen gedeelte wordt beheerd door Leo Starink. Doel van het initiatief is het realiseren van een Voedselbos, met aandacht voor een natuurlijke benadering van het onderhoud en inrichting. Door het combineren van teeltwijzen kan de grond intensief gebruikt worden, kunnen de planten elkaar aanvullen in hun groeiwijze, en is de aandacht voor de kwaliteit van het bodemleven en de diversiteit bovengronds optimaal. Maar ook de mens kan zich hier thuis voelen, met alle aandacht voor de kunstzinnige kant van het bestaan en interessante deelprojecten zoals holle bomen, een bijenhotel annex vogelkijkhut annex graanopslag, een levende bijenstal (opgebouwd met levende wilgenstaken) en een levende brug, die zich nog wel moet ontwikkelen.

NME natuur en milieu educatie.

Hoewel niet altijd even makkelijk te vinden, hebben we zeker wel een paar scholen mogen ontvangen. Sunte Werfert opende de rij met de bomenplantdag. Ze namen de wilgentunnel in gebruik, die als windkering en rijshout voor de kapucijners is neergezet. Daarna kwamen in het voorjaar nog de Esdoorn met 3 klassen en de Kameleon, en de School met de Bijbel uit Randwijk, en nogmaals de Esdoorn met 4 klassen. Bij elkaar telden we **250** kinderen! Elke keer vroeg ik 2 vrijwilligers om te assisteren bij de begeleiding. De bijenstal was een gewaardeerde trekpleister, net zoals de mogelijkheid de wilde bijen in het Bijenhotel te bezoeken, de kikkertjes in het vijvertje, het inzaaien van de open grond en de wilgentunnel en natuurlijk de bloemen en planten in het veld. Naarmate het jaar vorderde, werd de oostkant van het terrein ontoegankelijker vanwege de brandnetels en de distels. Het klaverpad aan de

westkant was des te aantrekkelijker, al was het alleen al vanwege de vele libellen die daar huisden.

Bezoekmogelijkheden

Er zijn allerlei bezoekmogelijkheden, waar bij de commerciële wat minder zijn ontwikkeld. Eén maal was er een feestje vanwege de verjaardag van iemand, **15** bezoekers. Niet betaalde bezoeken waren iets frequenter: een afscheid binnen het CCE (Creatief Collectief Elst), gevierd met een workshop, **14** bezoekers. De educatieve kant werd verder verzorgd met het bezoek van de MBO school in Velp, Helicon, die met een groep de Voedselbossen bezocht in Park Lingezen, **18** bezoekers. Een meer landelijk gerichte aanpak kende de nationale Bijenstrategie. Eén van de locaties was De Park, met de voedselbos initiatieven, waarvan de Santackergaard er één was met **15** bezoekers. De meest gedenkwaardige dag was het Oogstfeest van de Voedselbossen in De Park, op 8 september. Naast de uitgenodigde wethouder waren zo'n **120** mensen op bezoek gekomen. Met name de workshop over de Eldense Blauwe was interessant omdat het ook de boomgaard op het eigen terrein betreft. Als presentatie voor het grote publiek waarbij publiciteit is gebruikt, hebben we naast het Oogstfeest met de gezamenlijke voedselbossen, het Lentefeest van de Landerij gekozen, de Akkerranden dag van de gemeente op de Landerij, een presentatie op het Gemeentehuis tijdens de middag van de verschillende wijkverenigingen, een Foot and Foodfestival op het Festival terrein, en een kerstmiddag op Streekwinkel de Lingegeerd aan de Grote Molenstraat.

Werkzaamheden

Het onderhoud van de Santackergaard bestaat nog niet uit snoeien (behalve dan de druiven), maar wel uit maaien, hoog groeiende kruiden opruimen waar het in de weg staat, voor de graanvelden de grond eggen en frezen, compost en strooisel van de kinderboerderij van Landerij De Park verzamelen en verdelen, natuurlijk het zaaien zelf. Met name de granen zaaien is een intensieve klus, met het trekken van de voren waarin het zaad kan kiemen. We hebben er voor gekozen dit niet machinaal te doen maar met de hand. Bij het bouwen van de bijenstal hebben we voor het materiaal hulp gekregen van Funeris.nl. Naast deze grondwerkzaamheden is op de Santackergaard is een imker actief. Een vrijwilliger is betrokken bij de historische rozen die op een rij staan aan de westkant. We denken aan een betere plaatsing per familie. Een goede kennis met een geheugenprobleem werkt een dagdeel in de week mee, en er zijn werkkrachten die onregelmatig willen helpen als het georganiseerd

wordt. In de druiven is een vriend geïnteresseerd, die ze wil snoeien en de grond wil bijhouden rond de druiven. Naast deze grondige zaken is de website actief in gebruik, en nieuwsberichten verschijnen met enige regelmaat (dit jaar 6 maal). We worden hierin ondersteund door Carien.eu, een internet bedrijf met een persoonlijke benadering.

Overleg

Met de andere Voedselbossen is regelmatig overleg, zoals over het Oogstfeest en de monitoring die dit jaar gestart is. We hebben daarvoor subsidie gekregen van de Parkorganisatie. Met verschillende groepen die bij voorbeeld vogels, insecten, wilde bijen en vlinders observeren en tellen en verschillende grond en wateronderzoeken wordt een samenhangend beeld gemaakt van de stand van zaken op natuurlijk gebied. Veel vrijwilligers werken in dit project samen met de beheerders van de Voedselbossen in De Park. In de loop van het eerste kwartaal 2019 worden de resultaten verwacht. Met de Parkorganisatie is overleg over lopende zaken, zoals vergunningen, beheercontract en onderhoud. Nu de realisatie fase voorbij is, zal meer dan voorheen een beroep gedaan moeten worden op het publiek en de vrienden van de Santackergaard. Daarbij is het verheugend dat er zo veel goodwill ontstaat dat ook een geldelijke bijdrage mogelijk is. Er worden nu gesprekken gevoerd over de mogelijke overgang naar een stichtingsvorm, die beter zou kunnen passen bij het niet commerciële karakter van het Bloemen-, bijen- en voedselbos de Santackergaard!

Tenslotte

Het doel van de Santackergaard is in heel praktische zin het scheppen van een natuurlijk leefmilieu, waarin de pruimenbongerd, de bloesemstruiken en -bomen, en de druivenrijen die we onderhouden een belangrijk onderdeel zijn. In meer overdrachtelijke zin willen we een land scheppen, waarin ook de mens zich een onderdeel kan voelen van de natuur. Daarbij is de inrichting van het land ook een taak die we met elkaar willen delen: hoe kan het beter, maar ook wie wil daarvoor zorgen? We denken dat als dat land mooi is, het ook dienstbaar kan zijn, dienstbaar aan het welbevinden van de bezoekers. Wat ons betreft horen daar de honing, bloemen en producten als pruimen, druiven en granen helemaal bij!

Met vriendelijke groet, Leo Starink, lid van de Maatschap De Santackergaard